

17.01.2019 Przedstawiamy treść interpelacji poselskiej nr 27516

do ministra sprawiedliwości w sprawie niepokojących następstw działalności sekcji ds. odwołań od decyzji emerytalnych XIII Wydziału Ubezpieczeń Społecznych Sądu Okręgowego w Warszawie, oraz odpowiedź wiceministra Łukasza Piebiaka.

Zgłaszający: Agnieszka Kołacz-Leszczyńska, Izabela Katarzyna Mrzygłocka, Tomasz Siemoniak

Data wpływu: 30-10-2018

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (tzw. ustawy dezubekizacyjnej), i powołaniem w Wydziale XIII Sądu Okręgowego w Warszawie Specjalnej Sekcji ds. odwołań od decyzji zmniejszających wysokość emerytur i rent byłym funkcjonariuszom pełniącym służbę na rzecz "totalitarnego państwa", uprzejmie proszę o ustosunkowanie się do następujących problemów, które naszym zdaniem wymagają wyjaśnienia:

1. Ilu sędziów zostało oddelegowanych do orzekania w Sekcji do spraw odwołań XIII Wydziału a także z jakich jednostek ci sędziowie zostali przeniesieni ?
2. Jakimi kryteriami kierował się Przewodniczący Wydziału XIII a także Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie dokonując wyboru sędziów do orzekania w tej Sekcji ?
3. W jaki sposób realizowana jest zasada losowego przydziału spraw w Sekcji poszczególnym sędziom ?
4. Czy zawieszanie przez sędziów tej Sekcji wszystkich postępowań w sprawach odwołań przekazywanych przez Zakład Emerytalno-Rentowy MSWiA nie stanowi naruszenia elementarnej zasady praworządności wynikającej z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowiącym, że „każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd” ?
5. Kto podjął decyzję o stosowaniu takiego trybu działania sędziów z tej Sekcji, aby stosować zawieszenie postępowań we wszystkich sprawach złożonych odwołań od decyzji ZER MSWiA, powołując się na skierowanie pytania do Trybunału Konstytucyjnego w jednej ze spraw rozpatrywanych przez sędziego tej Sekcji ?

Odpowiedź na interpelację nr 27516

w sprawie niepokojących następstw działalności sekcji ds. odwołań od decyzji emerytalnych XIII Wydziału Ubezpieczeń Społecznych Sądu Okręgowego w Warszawie

Odpowiadający: podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Łukasz Piebiak

Warszawa, 15-01-2019

Szanowna Pani Marszałek!

W odpowiedzi na interpelację nr 27516 Postów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Pani Agnieszki Kołacz-Leszczyńskiej, Pani Izabeli Mrzygłódzkiej i Pana Tomasza Siemoniaka „w sprawie niepokojących następstw działalności sekcji ds. odwołań od decyzji emerytalnych XIII Wydziału Ubezpieczeń Społecznych Sądu Okręgowego w Warszawie”, uprzejmie przedstawiam, co następuje.

W obowiązującym od dnia 28 marca 2012 r. modelu nadzoru administracyjnego nad działalnością sądów powszechnych zasadnicze kompetencje Ministra Sprawiedliwości wobec sądów nie wkraczają w podstawową działalność sądów, jaką jest sprawowanie wymiaru sprawiedliwości. Dotyczą natomiast tej sfery działalności sądów, która określana jest mianem działalności administracyjnej.

Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 23 z późn. zm. – dalej „u.s.p.”) nadzór administracyjny nad działalnością sądów polegający na zapewnieniu odpowiednich warunków techniczno-organizacyjnych oraz majątkowych funkcjonowania sądu i wykonywania przez sąd zadań, o których mowa w art. 1 § 2 i § 3 u.s.p., związanych ze sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości i wykonywaniem innych zadań z zakresu ochrony prawnej, sprawuje Minister Sprawiedliwości na zasadach określonych w dziale I rozdziale 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, ze zm.). Zasady, do których odwołuje się ten przepis, dotyczą kontroli zarządczej oraz koordynacji kontroli zarządczej w jednostkach sektora finansów publicznych.

Stosownie do art. 9a § 2 u.s.p. Minister Sprawiedliwości sprawuje też zewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością sądów, o której mowa w art. 8 pkt 2 u.s.p., czyli polegający na zapewnieniu właściwego toku wewnętrznego urzędowania sądu, bezpośrednio związanego z wykonywaniem przez sąd zadań, o których mowa w art. 1 § 2 i § 3 u.s.p, a więc związanych ze sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości i wykonywaniem innych zadań z zakresu ochrony prawnej.

Zewnętrzny nadzór administracyjny sprawowany przez Ministra Sprawiedliwości nie obejmuje badania toku postępowania w indywidualnych sprawach. Polega natomiast na analizie i ocenie prawidłowości oraz skuteczności wykonywania przez prezesów sądów wewnętrznego nadzoru administracyjnego, wykonywaniu czynności niezbędnych ze względu na wystąpienie uchybień w działalności administracyjnej sądu oraz czynności koniecznych do wykonywania zadań związanych z reprezentowaniem Rzeczypospolitej Polskiej przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka, w zakresie spraw dotyczących działalności sądów.

Minister Sprawiedliwości, w ramach zewnętrznego nadzoru administracyjnego dokonuje oceny informacji rocznych o działalności sądów przedstawionych przez prezesów sądów apelacyjnych, ustala ogólne kierunki wewnętrznego nadzoru administracyjnego, wykonywanego przez prezesów sądów apelacyjnych, a także kontroluje wykonywanie obowiązków nadzorczych przez prezesów sądów apelacyjnych oraz wydaje stosowne zarządzenia.

Prezesom sądów powierzony został wewnętrzny nadzór administracyjny nad administracyjną działalnością sądów, w ramach którego badają między innymi sprawność postępowania w poszczególnych sprawach, dokonują przydziału sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych do poszczególnych wydziałów sądu, określają ich zakres obowiązków i sposób uczestniczenia w przydziale spraw oraz plan dyżurów i zastępstw.

Zgodnie z art. 22a § 1 u.s.p. przydział sędziego do określonego wydziału oraz określenie zakresu obowiązków i sposobu uczestniczenia w przydziale spraw następuje przy uwzględnieniu specjalizacji sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych w rozpoznawaniu poszczególnych rodzajów spraw, konieczności zapewnienia właściwego rozmieszczenia sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych w wydziałach sądu i równomiernego rozłożenia ich obowiązków oraz potrzeby zagwarantowania sprawnego postępowania sądowego.

Lista sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych z podaniem wydziałów, w których orzekają oraz podział czynności i sposób uczestniczenia w przydziale spraw dla każdego sędziego, asesora sądowego i referendarza sądowego zgodnie z § 11 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2015 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. poz. 23 16 z późn. zm.) jest udostępniona na stronie internetowej prowadzonej przez sąd.

Z informacji uzyskanych z Sądu Okręgowego w Warszawie wynika, że do rozpoznania spraw w utworzonej w ramach XIII Wydziału Ubezpieczeń Społecznych Sądu Okręgowego w Warszawie, Sekcji ds. odwołań od decyzji zmniejszających wysokość emerytur i rent byłym funkcjonariuszom pełniącym służbę na rzecz totalitarnego państwa, pierwotnie przydzielono wszystkich sędziów orzekających w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych w Sądzie Okręgowym w Warszawie. Od stycznia 2019 r. w ramach dyżurów w Sekcji (...) czynności orzecznicze wykonuje 24 sędziów, którzy przydzielani są do: XIII Wydziału Ubezpieczeń Społecznych, XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych i XXI Wydział Pracy a ponadto dwóch sędziów orzekających w V Wydziale Cywilnym Odwoławczym.

Procedura losowego przydziału spraw rozpoczyna się od pobrania wszystkich przypisanych do konkretnego wydziału spraw sądowych zarejestrowanych w danym dniu w sekretariacie z podziałem na obowiązujące w nim kategorie. System Losowego Przydziału Spraw (SLPS) losuje referenta spośród połowy sędziów wydziału, lecz nie więcej niż 4. Ta sama zasada dotyczy orzekania w sekcji jako wyodrębnionej jednostce organizacyjnej wydziału.

Sędziowie ci wchodzi w skład tzw. puli losującej (do 24 sierpnia 2018 r. maksymalna pula losująca wynosiła 6 sędziów). W obrębie tej puli każdy ma takie samo prawdopodobieństwo wylosowania sprawy. SLPS przydziela do puli losującej sędziów o najmniejszej liczbie wylosowanych spraw przeliczeniowych.

Następnie generator liczb losowych przydziela danej sprawie losową liczbę. Sędzią referentem danej sprawy zostaje sędzia mający w puli losującej numer będący resztą z dzielenia liczby losowej przez liczbę sędziów w puli powiększoną o 1. Powiększenie o 1 służy temu, aby w przypadku reszty z dzielenia równej 0 system jako referenta wskazał sędziego nr 1.

Przesłanki zawieszenia postępowania określa art. 177 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, z późn. zm.). Zgodnie z tym przepisem, sąd może zawiesić postępowanie z urzędu jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku postępowania toczącego się przed Trybunałem Konstytucyjnym albo Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Zawieszenie postępowania następuje na skutek decyzji sądu i do sądu należy ocena celowości tego zawieszenia. Postanowienie sądu w przedmiocie zawieszenia postępowania podlega wyłącznie kontroli instancyjnej – dokonywanej przez sąd drugiej instancji na skutek wniesionego przez stronę odwołania.

Jeżeli na skutek działania lub bezczynności sądu zostało naruszone prawo strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, strona postępowania może wnieść skargę w trybie wskazanym w ustawie z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez

prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2018 r. poz. 75).

Podejmowanie przez sąd decyzji w przedmiocie zawieszenia postępowania, jak i w zakresie rozpoznania skargi na tzw. bezczynność należy do czynności orzeczniczych, w których sędzia podejmuje rozstrzygnięcia w sposób niezawisły, działając na podstawie prawa, zgodnie ze swoim sumieniem i wewnętrznym przekonaniem. Minister Sprawiedliwości nie ma wpływu na te decyzje.

Z poważaniem
Łukasz Piebiak
